

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 26 mars 1895, kl. 6 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckta motioner, åsyftande förändrade bestämmelser i fråga om villkoren för rätt att välja riksdagsmän i Andra Kammaren.

Till konstitutionsutskottets behandling hafva öfverlemnats följande inom Andra Kammaren väckta motioner, åsyftande förändrade bestämmelser i fråga om villkoren för rätt att välja riksdagsmän i Andra Kammaren, nemligen n:o 39 af herr *P. G. Petersson* i Brystorp, i hvilken motions syfte tre andra af kammarens ledamöter instämt, n:o 111 af herr *L. Eriksson* i Bäck samt n:o 171 af herr *J. Mankell*, i hvilken motions syfte tjugufyra andra af kammarens ledamöter instämt.

I dessa motioner hemställes:

af herr *Petersson*:

att Riksdagen måtte besluta om följande förändringar af 14 § riksdagsordningen:

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst femhundra kronor, eller eger på annans mark belägen byggnad till nämnda taxeringsvärde, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar eller minst fem år

näst före valet arrenderat och fortfarande arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde ej understigande tretusen kronor, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst femhundra kronor uppskattad årlig inkomst;

af herr *Eriksson*:

att Riksdagen ville till grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse af nedanstående delar af riksdagsordningen:

§ 14.

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, hvarje svensk medborgare, som uppfyller de i § 26 stadgade vilkor för valbarhet, från och med början af kalenderåret efter det han fyllt tjuguetta år.

§ 17 mom. 1.

Vid såväl elektors- som riksdagsmannaval tillkommer hvarje röstande en röst. Två röster tillkommer en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man. Tre röster tillkommer en hvar, som antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst ett tusen riksdaler eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande sex tusen riksdaler, eller ock erlägger bevillning för en till minst åttahundra riksdaler uppskattad årlig inkomst. Fyra röster tillkommer en hvar, som eger fastighet till taxeringsvärde, ej understigande åttiotusen riksdaler, eller ock erlägger bevillning för minst fyra tusen riksdalers årlig inkomst.

Mom. 2.

Den, som dervid erhållit de flesta rösterna, vare lagligen vald, och skilje lotten emellan dem, som erhållit lika röstetal.

Mom. 3.

Vid dessa val skola till efterrättelse tjena de röstlängder öfver valberättigade vid riksdagsmannaval till Andra Kammaren, som af kommunalnämnder eller magistrater böra upprättas;

samt af herr *Mankell*:

att Riksdagen för sin del måtte antaga till hvilande för grundlagsenlig behandling följande förslag till ändrad lydelse af §§ 14 och 17 riksdagsordningen:

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

§ 14.

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst ett tusen riksdaler, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande sex tusen riksdaler, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst åtta hundra riksdaler uppskattad årlig inkomst.

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar svensk medborgare från och med början af kalenderåret efter det han fyllt tjuguet år, så länge han uppfyller de i § 26 stadgade vilkor för valbarhet.

§ 17 mom. 2.

Vid dessa val skola till efterrättelse tjena de för kommunerna gällande röstlängder, som böra innehålla anteckning om dem, hvilka enligt § 14 valrätt tillkommer.

Vid dessa val skola till efterrättelse tjena de röstlängder öfver valberättigade vid riksdagsmannaval till Andra Kammaren, som af kommunalnämnder eller magistrater böra upprättas.

Genom nådigt bref den 11 oktober 1893 har Kongl. Maj:t, med anledning af ifrågasatt utsträckning af valrätten vid utseendet af ledamöter i Riksdagens Andra Kammare, uppdragit åt statistiska centralbyrån att verkställa vissa utredningar, erforderliga för bedömning af

verkan utaf en eventuel ändring i gällande stadganden om rösträtt vid riksdagsmannaval.

Det torde sålunda vara att förvänta, att, derest af nämnda utredningar skulle framgå, att förändring af ifrågavarande bestämmelser kan och bör ega rum, förslag derom kommer att af Kongl. Maj:t föreläggas Riksdagen, efter det den anbefalda undersökningen fullbordats, hvilket emellertid, enligt hvad utskottet inhemtat, icke lär kunna medhinnas före innevarande riksdags slut.

Under sådana förhållanden synes det utskottet icke vara lämpligt, att Riksdagen för närvarande ingår i någon pröfning af föreliggande fråga, hvadan utskottet hemställer,

- att a) herr Peterssons motion,
- b) herr Erikssons motion och
- c) herr Mankells motion

icke måtte någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 mars 1895.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Reservationer:

af herr *Ljungman* mot utskottets motivering;

af herrar *Boström, Elowson, Olsson* i *Maglehult, Bengtsson, Dahn, Gyllensvärd* och *Johnsson*, hvilka ansett, att utskottet med anledning af motionerna bort tillstyrka Riksdagen att till hvilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse af § 14 riksdagsordningen:

§ 14.

Valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst femhundra riksdaler, eller eger på annans mark belägen byggnad till nämnda taxeringsvärde, eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar eller minst fem år näst före valet arrenderat och fortfarande arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde ej understigande tretusen riksdaler, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst femhundra riksdaler uppskattad årlig inkomst;

samt af herr *Vahlin*, som yrkat bifall till herr *Peterssons* i Brystorp motion, dock under uttalande af önskan, att i motionärens hemställen orden »röstberättigad man» skulle utbytas mot »röstberättigad person».
